

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של

מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב

יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

פרשת

שמות תשפ"ה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ"ק אדמו"ר עט"ר
מוהרא"ש
ר' אליעזר שלמה בן
ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ
ר' יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :

הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם, גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

מַסֶּכֶת גִּטִּין פֶּרֶק ד

א. הַשּׁוֹלֵחַ גֵּט לְאִשְׁתּוֹ וְהִגִּיעַ בַּשָּׁלִיחַ, אוֹ שֶׁשָּׁלַח אַחֲרָיו שָׁלִיחַ וְאָמַר לוֹ: ׳גֵּט שֶׁנָּתַתִּי לָךְ בָּטֵל הוּא׳ – הֲרֵי זֶה בָּטֵל. קָדַם אֵצֶל אִשְׁתּוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁלַח אֶצְלָהּ שָׁלִיחַ וְאָמַר לָהּ: ׳גֵּט שֶׁשָּׁלַחְתִּי לִיךְ בָּטֵל הוּא׳ – הֲרֵי זֶה בָּטֵל. אִם מִשֶּׁהִגִּיעַ הַגֵּט לְיָדָהּ – שׁוּב אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטְּלוֹ: ב. בָּרִאשׁוֹנָה הָיָה עוֹשֶׂה בֵּית־דִּין בְּמָקוֹם אַחֵר וּמְבַטְּלוֹ; הִתְקִין רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן שֶׁלֹּא יְהוּ עוֹשִׂין כֵּן, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם. בָּרִאשׁוֹנָה הָיָה מְשַׁנֶּה שְׁמוֹ וּשְׁמָהּ, שֵׁם עִירוֹ וְשֵׁם עִירָהּ; הִתְקִין רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן שֶׁיְּהֵא כּוֹתֵב: ׳אִישׁ פְּלוֹנִי וְכָל שֵׁם שֶׁיֵּשׁ לוֹ, אִשָּׁה פְּלוֹנִית וְכָל שֵׁם שֶׁיֵּשׁ לָהּ׳, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם: ג. אֵין אַלְמָנָה נִפְרַעַת מִנִּכְסֵי יְתוֹמִים אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. נִמְנְעוּ מִלְּהַשְׁבִּיעָהּ; הִתְקִין רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן, שֶׁתְּהֵא נוֹדֶרֶת לַיְתוֹמִים כָּל מַה שֶּׁיִּרְצוּ, וְגוֹבָה כְּתֻבָּתָהּ. הָעֵדִים חוֹתְמִים עַל הַגֵּט, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם. הִלֵּל הִתְקִין פְּרוֹזְבּוּל מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם: ד. עֶבֶד שֶׁנִּשְׁבָּה וּפְדָאוּהוּ, אִם לְשׁוּם עֶבֶד – יִשְׁתַּעְבֵּד. אִם לְשׁוּם בֶּן חוֹרִין – לֹא יִשְׁתַּעְבֵּד. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – יִשְׁתַּעְבֵּד. עֶבֶד שֶׁעָשָׂאוֹ רַבּוֹ אַפּוֹתִיקִי לַאֲחֵרִים וְשִׁחְרְרוֹ – שׁוּרַת הַדִּין אֵין הָעֶבֶד חַיָּב כְּלוּם. אֶלָּא מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם, כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ, וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין, וְכוֹתֵב שְׁטָר עַל דָּמָיו. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵינוֹ כּוֹתֵב, אֶלָּא מְשַׁחְרֵר: ה. מִי שֶׁחֶצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶּן־חוֹרִין – עוֹבֵד אֶת רַבּוֹ יוֹם אֶחָד וְאֶת עַצְמוֹ יוֹם אֶחָד. דִּבְרֵי בֵּית־הִלֵּל. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית־שַׁמַּאי: תְּקַנְתֶּם אֶת רַבּוֹ, וְאֶת עַצְמוֹ לֹא תְקַנְתֶּם. לְשָׁא שִׁפְחָה אִי אֶפְשָׁר, שֶׁכְּבָר חֶצְיוֹ בֶּן־חוֹרִין. בַּת־חוֹרִין אִי אֶפְשָׁר, שֶׁכְּבָר חֶצְיוֹ עֶבֶד; יִבָּטֵל? וַהֲלֹא לֹא נִבְרָא הָעוֹלָם אֶלָּא לְפִרְיָה וְרִבְיָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה מה, יח): "לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ, לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ". אֶלָּא מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם, כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בֶּן־חוֹרִין, וְכוֹתֵב שְׁטָר עַל חֲצִי דָּמָיו. וְחָזְרוּ בֵּית־הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי בֵּית־שַׁמַּאי: ו. הַמּוֹכֵר עַבְדּוֹ לְגוֹי אוֹ לְחוּצָה־לָאָרֶץ – יָצָא בֶּן־חוֹרִין. אֵין פּוֹדִין אֶת הַשְּׁבוּיִים יוֹתֵר עַל כְּדֵי דְּמֵיהֶן – מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם. וְאֵין מַבְרִיחִין אֶת הַשְּׁבוּיִים – מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשְּׁבוּיִים. וְאֵין לוֹקְחִים סְפָרִים, תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת מִן הַגּוֹיִם יוֹתֵר עַל כְּדֵי דְּמֵיהֶן, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם: ז. הַמּוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ מִשּׁוּם שֵׁם רָע – לֹא יַחֲזִיר. מִשּׁוּם נֶדֶר – לֹא יַחֲזִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל נֶדֶר שֶׁיָּדְעוּ בּוֹ רַבִּים – לֹא יַחֲזִיר. וְשֶׁלֹּא יָדְעוּ בּוֹ רַבִּים – יַחֲזִיר. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל נֶדֶר שֶׁצָּרִיךְ חֲקִירַת חָכָם – לֹא יַחֲזִיר. וְשֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ חֲקִירַת חָכָם – יַחֲזִיר. אָמַר

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: לֹא אָסְרוּ זֶה אֶלָּא מִפְּנֵי זֶה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּצַיְדָן בְּאֶחָד שֶׁאָמַר לְאִשְׁתּוֹ: 'קוֹנָם אִם אֵינִי מְגָרְשִׁיךְ' – וְגֵרְשָׁהּ, וְהִתִּירוּ לוֹ חֲכָמִים שֶׁיַּחֲזִירֶנָּה, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם: ח. הַמּוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ מִשּׁוּם אֵילוֹנִית, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יַחֲזִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יַחֲזִיר. נִשֵּׂאת לְאַחֵר, וְהָיוּ לָהּ בָּנִים הֵימֶנּוּ, וְהִיא תּוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ – אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אוֹמְרִים לָהּ: 'שְׁתִיקוּתִיךְ יָפָה לִיךְ מִדִּבּוּרִיךְ': ט. הַמּוֹכֵר אֶת עַצְמוֹ וְאֶת בָּנָיו לְגוֹי – אֵין פּוֹדִין אוֹתוֹ, אֲבָל פּוֹדִין אֶת הַבָּנִים לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן. הַמּוֹכֵר שָׂדֵהוּ לְגוֹי וְחָזַר וּלְקָחָהּ מִמֶּנּוּ יִשְׂרָאֵל – הַלּוֹקֵחַ מֵבִיא מִמֶּנּוּ בִּכּוּרִים, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם:

מַסֶּכֶת גִּטִּין פֶּרֶק ה

א. הַנִּזְקִין שָׁמִין לָהֶם בָּעִדִּית, וּבַעַל-חוֹב בַּבֵּינוֹנִית, וּכְתֻבַּת אִשָּׁה בַּזּבוּרִית. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַף כְּתֻבַּת אִשָּׁה בַּבֵּינוֹנִית: ב. אֵין נִפְרָעִין מִנְכָסִים מְשֻׁעְבָּדִים בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ נְכָסִים בְּנֵי-חוֹרִין, וַאֲפִלּוּ הֵן זִבּוּרִית. אֵין נִפְרָעִין מִנְכְסֵי יְתוֹמִים, אֶלָּא מִן הַזִּבּוּרִית: ג. אֵין מוֹצִיאִין לַאֲכִילַת פֵּרוֹת וְלִשְׁבַח קַרְקָעוֹת וְלִמְזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת מִנְכָסִים מְשֻׁעְבָּדִים, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם. וְהַמּוֹצֵא מְצִיאָה לֹא יִשְׁבַּע, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם: ד. יְתוֹמִים שֶׁסָּמְכוּ אֶצֶל בַּעַל-הַבַּיִת, אוֹ שֶׁמִּנָּה לָהֶן אֲבִיהֶן אַפּוֹטְרוֹפּוֹס – חַיָּב לְעַשֵּׂר פֵּרוֹתֵיהֶן. אַפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁמִּנָּהוּ אֲבִי יְתוֹמִים – יִשָּׁבַע. מִנָּהוּ בֵּית-דִּין – לֹא יִשָּׁבַע. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: חִלּוּף הַדְּבָרִים. הַמְטַמֵּא וְהַמְדַמֵּעַ וְהַמְנַסֵּךְ בְּשׁוֹגֵג – פָּטוּר. בְּמֵזִיד – חַיָּב. הַכֹּהֲנִים שֶׁפִּגְּלוּ בַּמִּקְדָּשׁ מְזִידִין – חַיָּבִין: ה. הֵעִיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גֻּדְגְּדָה: עַל הַחֶרֶשֶׁת שֶׁהִשִּׂיאָה אָבִיהָ, שֶׁהִיא יוֹצְאָה בַּגֵּט. וְעַל קְטַנָּה בַּת-יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשֵּׂאת לַכֹּהֵן – שֶׁאוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה. וְאִם מֵתָה – בַּעְלָהּ יוֹרְשָׁהּ. וְעַל הַמָּרִישׁ הַגָּזוֹל שֶׁבָּנָאוֹ בַּבִּירָה – שֶׁיִּטֹּל אֶת דָּמָיו, מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשָּׁבִים. וְעַל הַחַטָּאת הַגְּזוּלָה שֶׁלֹּא נוֹדְעָה לָרַבִּים – שֶׁהִיא מְכַפֶּרֶת, מִפְּנֵי תִקּוּן הַמִּזְבֵּחַ: ו. לֹא הָיָה סִיקְרִיקוֹן בִּיהוּדָה בַּהֲרוּגֵי הַמִּלְחָמָה. מֵהֲרוּגֵי הַמִּלְחָמָה וְאֵילָךְ – יֵשׁ בָּהּ סִיקְרִיקוֹן. כֵּיצַד? לָקַח מִסִּיקְרִיקוֹן, וְחָזַר וְלָקַח מִבַּעַל-הַבַּיִת – מִקְחוֹ בָּטֵל. מִבַּעַל-הַבַּיִת, וְחָזַר וְלָקַח מִסִּיקְרִיקוֹן – מִקְחוֹ קַיָּם. לָקַח מִן הָאִישׁ, וְחָזַר וְלָקַח מִן הָאִשָּׁה – מִקְחוֹ בָּטֵל. מִן הָאִשָּׁה, וְחָזַר וְלָקַח מִן הָאִישׁ – מִקְחוֹ קַיָּם. זוֹ מִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה. בֵּית-דִּין שֶׁל אַחֲרֵיהֶם אָמְרוּ: הַלּוֹקֵחַ מִסִּיקְרִיקוֹן – נוֹתֵן לַבְּעָלִים רְבִיעַ. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁאֵין בְּיָדָן לְקַח; אֲבָל יֵשׁ בְּיָדָן לְקַח – הֵן קוֹדְמִין לְכָל אָדָם. רַבִּי הוֹשִׁיב בֵּית-דִּין וְנִמְנוּ, שֶׁאִם שָׁהֲתָה בִּפְנֵי סִיקְרִיקוֹן שְׁנֵים-עָשָׂר חֹדֶשׁ, כָּל הַקּוֹדֵם לְקַח – זוֹכֶה, אֲבָל

נוֹתֵן לַבְּעָלִים וְרִבִּיעַ׃ ז. חֵרֵשׁ - רוֹמֵז וְנִרְמָז. בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר׃ קוֹפֵץ וְנִקְפָּץ בַּמִּטַּלְטְלִין. הַפְּעוּטוֹת - מְקַחָן מֶקַח וּמִמְכָּרָן מִמְכָּר בַּמִּטַּלְטְלִין׃ ח. וְאֵלּוּ דְּבָרִים אָמְרוּ מִפְּנֵי דַרְכֵי־שָׁלוֹם׃ כֹּהֵן קוֹרֵא רִאשׁוֹן וְאַחֲרָיו לֵוִי וְאַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי דַרְכֵי־שָׁלוֹם. מְעָרְבִין בְּבֵית יָשָׁן, מִפְּנֵי דַרְכֵי־שָׁלוֹם. בּוֹר שֶׁהוּא קָרוֹב לָאַמָּה מִתְמַלֵּא רִאשׁוֹן, מִפְּנֵי דַרְכֵי־שָׁלוֹם. מְצוּדוֹת חַיָּה וְעוֹפוֹת וְדָגִים - יֵשׁ בָּהֶם מִשּׁוּם גָּזֵל, מִפְּנֵי דַרְכֵי־שָׁלוֹם; רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר׃ גָּזֵל גָּמוּר. מְצִיאַת חֵרֵשׁ, שׁוֹטֶה וְקָטָן - יֵשׁ בָּהֶן מִשּׁוּם גָּזֵל, מִפְּנֵי דַרְכֵי־שָׁלוֹם. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר׃ גָּזֵל גָּמוּר. עָנִי הַמְנַקֵּף בְּרֹאשׁ הַזַּיִת - מַה שֶּׁתַּחְתָּיו גָּזֵל, מִפְּנֵי דַרְכֵי־שָׁלוֹם. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר׃ גָּזֵל גָּמוּר. אֵין מְמַחִין בְּיַד עַנְיֵי גוֹיִם בַּלֶּקֶט וּבַשִּׁכְחָה וּבַפֵּאָה, מִפְּנֵי דַרְכֵי־שָׁלוֹם׃ ט. מַשְׁאֶלֶת אִשָּׁה לַחֲבֶרְתָּהּ הַחֲשׁוּדָה עַל הַשְּׁבִיעִית׃ נָפָה, וּכְבָרָה וְרֵחַיִם, וְתַנּוּר; אֲבָל לֹא תָבוֹר וְלֹא תִטְחַן עִמָּהּ. אֵשֶׁת חָבֵר מַשְׁאֶלֶת לְאֵשֶׁת עַם־הָאָרֶץ נָפָה וּכְבָרָה; וּבוֹרֶרֶת, וְטוֹחֶנֶת, וּמַרְקֶדֶת עִמָּהּ; אֲבָל מַשְׁתַּטֶּלֶת הַמַּיִם - לֹא תִגַּע עִמָּהּ, לְפִי שֶׁאֵין מַחֲזִיקִין יְדֵי עוֹבְרֵי עֲבֵרָה. וְכֻלָּן לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִפְּנֵי דַרְכֵי־שָׁלוֹם. וּמַחֲזִיקִין יְדֵי גוֹיִם בַּשְּׁבִיעִית, אֲבָל לֹא יְדֵי יִשְׂרָאֵל, וְשׁוּאֲלִין בְּשָׁלוֹמָן, מִפְּנֵי דַרְכֵי־שָׁלוֹם׃

מַסֶּכֶת גִּטִּין פֶּרֶק ו

א. הָאוֹמֵר׃ ׳הִתְקַבֵּל גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי, אוֹ הוֹלֵךְ גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי׳, אִם רָצָה לַחֲזֹר - יַחֲזֹר. הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה׃ ׳הִתְקַבֵּל לִי גִּטִּי׳, אִם רָצָה לַחֲזֹר - לֹא יַחֲזֹר. לְפִיכָךְ אִם אָמַר לוֹ הַבַּעַל׃ ׳אִי אֶפְשִׁי שֶׁתְּקַבֵּל לָהּ אֶלָּא הוֹלֵךְ וְתֵן לָהּ׳, אִם רָצָה לַחֲזֹר - יַחֲזֹר. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר׃ אַף הָאוֹמֶרֶת׃ ׳טֹל לִי גִּטִּי׳, אִם רָצָה לַחֲזֹר - לֹא יַחֲזֹר׃ ב. הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה׃ ׳הִתְקַבֵּל לִי גִּטִּי׳ - צְרִיכָה שְׁתֵּי כִתֵּי עֵדִים. שְׁנַיִם שֶׁאוֹמְרִים׃ ׳בְּפָנֵינוּ אָמְרָה׳, וּשְׁנַיִם שֶׁאוֹמְרִים׃ ׳בְּפָנֵינוּ קִבֵּל וְקָרַע׳; אֲפִלּוּ הֵן הָרִאשׁוֹנִים וְהֵן הָאַחֲרוֹנִים, אוֹ אֶחָד מִן הָרִאשׁוֹנִים וְאֶחָד מִן הָאַחֲרוֹנִים וְאֶחָד מִצְטָרֵף עִמָּהֶן. נַעֲרָה הַמְאֹרָסָה - הִיא וְאָבִיהָ מְקַבְּלִין אֶת גִּטָּהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה׃ אֵין שְׁתֵּי יָדַיִם זוֹכוֹת כְּאֶחָת, אֶלָּא אָבִיהָ מְקַבֵּל אֶת גִּטָּהּ בִּלְבָד. וְכָל שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לִשְׁמֹר אֶת גִּטָּהּ - אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִתְגָּרֵשׁ׃ ג. קְטַנָּה שֶׁאָמְרָה׃ ׳הִתְקַבֵּל לִי גִּטִּי׳ - אֵינוֹ גֵּט, עַד שֶׁיַּגִּיעַ גֵּט לְיָדָהּ. לְפִיכָךְ אִם רָצָה הַבַּעַל לַחֲזֹר - יַחֲזֹר, שֶׁאֵין קָטָן עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ אָבִיהָ׃ ׳צֵא וְהִתְקַבֵּל לְבִתִּי גִּטָּהּ׳, אִם רָצָה לְהַחֲזִיר - לֹא יַחֲזִיר. הָאוֹמֵר׃ ׳תֵּן גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳, וּנְתָנוֹ לָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר - פָּסוּל. ׳הֲרֵי הִיא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳, וּנְתָנוֹ לָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר - כָּשֵׁר.

הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה: ׳הִתְקַבֵּל לִי גִּטִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳, וְקִבְּלוּ לָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר – פָּסוּל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַכְשִׁיר. ׳הָבֵא לִי גִּטִּי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי, וֶהֱבִיאוּ לָהּ מִמָּקוֹם אַחֵר׳ – כָּשֵׁר: ד. ׳הָבֵא לִי גִּטִּי׳ – אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה, עַד שֶׁיַּגִּיעַ גֵּט לְיָדָהּ. ׳הִתְקַבֵּל לִי גִּטִּי׳ – אֲסוּרָה לֶאֱכֹל בַּתְּרוּמָה מִיָּד. ׳הִתְקַבֵּל לִי גִּטִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳ – אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה, עַד שֶׁיַּגִּיעַ גֵּט לְאוֹתוֹ מָקוֹם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר מִיָּד: ה. הָאוֹמֵר: ׳כִּתְבוּ גֵּט וּתְנוּ לְאִשְׁתִּי׳, ׳גָּרְשׁוּהָ׳, ׳כִּתְבוּ אִגֶּרֶת וּתְנוּ לָהּ׳ – הֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. ׳פִּטְרוּהָ׳, ׳פַּרְנְסוּהָ׳, ׳עֲשׂוּ לָהּ כַּנְמוּס׳, ׳עֲשׂוּ לָהּ כָּרָאוּי׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: הַיּוֹצֵא בַּקּוֹלָר וְאָמַר: ׳כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי׳ – הֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. חָזְרוּ לוֹמַר: אַף הַמְפָרֵשׁ וְהַיּוֹצֵא בְּשִׁיָּרָא. רַבִּי שִׁמְעוֹן שִׁזּוּרִי אוֹמֵר: אַף הַמְסַכֵּן: ו. מִי שֶׁהָיָה מֻשְׁלָךְ לַבּוֹר וְאָמַר: ׳כָּל הַשּׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלִי יִכְתֹּב גֵּט לְאִשְׁתִּי׳ – הֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. הַבָּרִיא שֶׁאָמַר: ׳כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי׳ – רָצָה לְשַׂחֵק בָּהּ. מַעֲשֶׂה בְּבָרִיא אֶחָד שֶׁאָמַר: ׳כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי, וְעָלָה לְרֹאשׁ הַגַּג, וְנָפַל וָמֵת; אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: אָמְרוּ חֲכָמִים: אִם מֵעַצְמוֹ נָפַל – הֲרֵי זֶה גֵּט. אִם הָרוּחַ דְּחָאַתּוּ – אֵינוֹ גֵּט: ז. אָמַר לִשְׁנַיִם: ׳תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי׳, אוֹ לִשְׁלֹשָׁה: ׳כִּתְבוּ גֵּט וּתְנוּ לְאִשְׁתִּי׳ – הֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. אָמַר לִשְׁלֹשָׁה: ׳תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי׳ – הֲרֵי זֶה גֵּט בָּטֵל:

מַסֶּכֶת גִּטִּין פֶּרֶק ז

א. מִי שֶׁאָחֲזוֹ קְרִדְיָקוֹס וְאָמַר: כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי – לֹא אָמַר כְּלוּם; אָמַר: ׳כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי׳, וַאֲחָזוֹ קְרִדְיָקוֹס וְחָזַר וְאָמַר: ׳אַל תִּכְתְּבוּ׳ – אֵין דְּבָרָיו הָאַחֲרוֹנִים כְּלוּם. נִשְׁתַּתֵּק, וְאָמְרוּ לוֹ: ׳נִכְתֹּב גֵּט לְאִשְׁתְּךָ?׳ וְהִרְכִּין בְּרֹאשׁוֹ – בּוֹדְקִין אוֹתוֹ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, אִם אָמַר עַל לָאו: ׳לָאו׳, וְעַל הֵן: ׳הֵן׳ – הֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ: ב. אָמְרוּ לוֹ: ׳נִכְתֹּב גֵּט לְאִשְׁתְּךָ׳, וְאָמַר לָהֶם: ׳כִּתְבוּ׳! אָמְרוּ לַסּוֹפֵר וְכָתַב, וְלָעֵדִים וְחָתְמוּ, אַף־עַל־פִּי שֶׁכְּתָבוּהוּ וַחֲתָמוּהוּ וּנְתָנוּהוּ לוֹ, וְחָזַר וְנָתְנוֹ לָהּ – הֲרֵי הַגֵּט בָּטֵל, עַד שֶׁיֹּאמַר לַסּוֹפֵר: ׳כְּתֹב׳! וְלָעֵדִים:

׳חֲתֹמוּ׳ ! : ג. ״זֶה גִּטֵּךְ אִם מַתִּי׳, ״זֶה גִּטֵּךְ אִם מַתִּי מֵחֳלִי זֶה׳, ״זֶה גִּטֵּךְ לְאַחַר מִיתָה׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם; ׳מֵהַיּוֹם אִם מַתִּי׳, ׳מֵעַכְשָׁיו אִם מַתִּי׳ – הֲרֵי זֶה גֵּט; ׳מֵהַיּוֹם וּלְאַחַר מִיתָה׳ – גֵּט וְאֵינוֹ גֵּט; אִם מֵת – חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת. ״זֶה גִּטֵּךְ מֵהַיּוֹם, אִם מַתִּי מֵחֳלִי זֶה׳, וְעָמַד וְהָלַךְ בַּשּׁוּק וְחָלָה וָמֵת׳ – אוֹמְדִין אוֹתוֹ: אִם מֵחֲמַת חֳלִי הָרִאשׁוֹן מֵת – הֲרֵי זֶה גֵּט. וְאִם לָאו – אֵינוֹ גֵּט: ד. לֹא תִתְיַחֵד עִמּוֹ, אֶלָּא בִּפְנֵי עֵדִים, אֲפִלּוּ עֶבֶד, אֲפִלּוּ שִׁפְחָה; חוּץ מִשִּׁפְחָתָהּ, מִפְּנֵי שֶׁלִּבָּהּ גַּס בָּהּ בְּשִׁפְחָתָהּ. מַה הִיא בְּאוֹתָן הַיָּמִים? רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּאֵשֶׁת־אִישׁ לְכָל דְּבָרִיהָ; רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְגֹרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת: ה. ״הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ, עַל מְנָת שֶׁתִּתְנִי לִי מָאתַיִם זוּז׳ – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת וְתִתֵּן. ״עַל מְנָת שֶׁתִּתְנִי לִי מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, אִם נָתְנָה לוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם – מְגֹרֶשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מַעֲשֶׂה בְּצַיְדָן בְּאֶחָד שֶׁאָמַר לְאִשְׁתּוֹ: ״הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתִּתְנִי לִי אִצְטְלִיתִי׳, וְאָבְדָה אִצְטְלִיתוֹ – וְאָמְרוּ חֲכָמִים תִּתֵּן לוֹ אֶת דָּמֶיהָ: ו. ״הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתְּשַׁמְּשִׁי אֶת אַבָּא׳, ״עַל מְנָת שֶׁתָּנִיקִי אֶת בְּנִי׳ – כַּמָּה הִיא מֵינִיקָתוֹ? שְׁתֵּי שָׁנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁמוֹנָה־עָשָׂר חֹדֶשׁ. מֵת הַבֵּן אוֹ שֶׁמֵּת הָאָב – הֲרֵי זֶה גֵּט; ״הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ, עַל־מְנָת שֶׁתְּשַׁמְּשִׁי אֶת אַבָּא, ״עַל־מְנָת שֶׁתָּנִיקִי אֶת בְּנִי׳ – שְׁתֵּי שָׁנִים׳, מֵת הַבֵּן אוֹ שֶׁמֵּת הָאָב, אוֹ שֶׁאָמַר הָאָב: ״אִי אֶפְשִׁי שֶׁתְּשַׁמְּשִׁנִי׳, שֶׁלֹּא בְּהַקְפָּדָה – אֵינוֹ גֵּט. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּזֶה גֵּט. כְּלָל אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: כָּל עַכָּבָה שֶׁאֵינָהּ הֵימֶנָּה – הֲרֵי זֶה גֵּט: ז. ״הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ, אִם לֹא בָּאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, וְהָיָה הוֹלֵךְ מִיהוּדָה לַגָּלִיל, הִגִּיעַ לְאַנְטִיפַּטְרֹס וְחָזַר – בָּטֵל תְּנָאוֹ. ״הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ, אִם לֹא בָּאתִי מִכָּאן עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, וְהָיָה הוֹלֵךְ מִגָּלִיל לִיהוּדָה, וְהִגִּיעַ לְכְפַר עוֹתְנַאי וְחָזַר – בָּטֵל תְּנָאוֹ. ״הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ, אִם לֹא בָּאתִי מִכָּאן עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, וְהָיָה הוֹלֵךְ לִמְדִינַת־הַיָּם, וְהִגִּיעַ לְעַכּוֹ וְחָזַר – בָּטֵל תְּנָאוֹ. ״הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ, כָּל זְמַן שֶׁאֶעֱבֹר מִכְּנֶגֶד פָּנַיִךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, הָיָה הוֹלֵךְ וּבָא, הוֹלֵךְ וּבָא, הוֹאִיל וְלֹא נִתְיַחֵד עִמָּהּ – הֲרֵי זֶה גֵּט: ח. ״הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ, אִם לֹא בָּאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ, וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ – אֵינוֹ גֵּט. ״הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ מֵעַכְשָׁיו, אִם לֹא בָּאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ׳, וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ – הֲרֵי זֶה גֵּט: ט. ׳אִם לֹא בָּאתִי מִכָּאן עַד שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ, כִּתְבוּ וּתְנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי׳, כָּתְבוּ גֵּט בְּתוֹךְ שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ, וְנָתְנוּ לְאַחַר שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ – אֵינוֹ גֵּט; ׳כִּתְבוּ וּתְנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי, אִם לֹא בָּאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנֵים־

עָשָׂר חֹדֶשׁ׳, כָּתְבוּ בְּתוֹךְ שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ, וְנָתְנוּ לְאַחַר שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ – אֵינוֹ גֵּט; רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּזֶה גֵּט. כָּתְבוּ לְאַחַר שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ, וְנָתְנוּ לְאַחַר שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ וָמֵת, אִם הַגֵּט קָדַם לַמִּיתָה – הֲרֵי זֶה גֵּט. וְאִם מִיתָה קָדְמָה לַגֵּט – אֵינוֹ גֵּט. וְאִם אֵין יָדוּעַ – זוֹ הִיא שֶׁאָמְרוּ: מְגֹרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת:

מַסֶּכֶת גִּטִּין פֶּרֶק ח

א. הַזּוֹרֵק גֵּט לְאִשְׁתּוֹ, וְהִיא בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ אוֹ בְּתוֹךְ חֲצֵרָהּ – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת. זָרְקוֹ לָהּ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ אוֹ בְּתוֹךְ חֲצֵרוֹ, אֲפִלּוּ הוּא עִמָּהּ בַּמִּטָּה – אֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת. לְתוֹךְ חֵיקָהּ אוֹ לְתוֹךְ קַלְתָּהּ – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת:

ב. אָמַר לָהּ: ׳כִּנְסִי שְׁטָר חוֹב זֶה׳, אוֹ שֶׁמְּצָאַתּוּ מֵאֲחוֹרָיו, קוֹרְאָה וַהֲרֵי הוּא גִּטָּהּ – אֵינוֹ גֵּט, עַד שֶׁיֹּאמַר לָהּ: ׳הֵא גִּטֵּךְ׳, נָתַן בְּיָדָהּ וְהִיא יְשֵׁנָה, נֵעוֹרָה, קוֹרְאָה וַהֲרֵי הוּא גִּטָּהּ – אֵינוֹ גֵּט, עַד שֶׁיֹּאמַר לָהּ: ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ׳. הָיְתָה עוֹמֶדֶת בִּרְשׁוּת־הָרַבִּים וּזְרָקוֹ לָהּ, קָרוֹב לָהּ – מְגֹרֶשֶׁת. קָרוֹב לוֹ – אֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת. מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה – מְגֹרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת: ג. וְכֵן לְעִנְיַן קִדּוּשִׁין. וְכֵן לְעִנְיַן הַחוֹב. אָמַר לוֹ בַּעַל־חוֹבוֹ: ׳זְרֹק לִי חוֹבִי׳, וּזְרָקוֹ לוֹ – קָרוֹב לַמִּלְוֶה, זָכָה הַלְוֶה. קָרוֹב לַלְוֶה – הַלְוֶה חַיָּב. מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה – שְׁנֵיהֶם יַחֲלְקוּ. הָיְתָה עוֹמֶדֶת עַל רֹאשׁ הַגַּג וּזְרָקוֹ לָהּ, כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לַאֲוִיר הַגַּג – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת. הוּא מִלְמַעְלָה וְהִיא מִלְמַטָּה וּזְרָקוֹ לָהּ, כֵּיוָן שֶׁיָּצָא מֵרְשׁוּת הַגַּג, נִמְחַק אוֹ נִשְׂרַף – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת: ד. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: פּוֹטֵר אָדָם אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט יָשָׁן; וּבֵית־הִלֵּל אוֹסְרִין. וְאֵיזֶהוּ גֵּט יָשָׁן? כָּל שֶׁנִּתְיַחֵד עִמָּהּ, אַחַר שֶׁכָּתְבוּ לָהּ: ה. כָּתַב לְשׁוּם מַלְכוּת שֶׁאֵינָהּ הוֹגֶנֶת, לְשׁוּם מַלְכוּת מָדַי, לְשׁוּם מַלְכוּת יָוָן, לִבְנִין הַבַּיִת, לְחָרְבַּן הַבַּיִת; הָיָה בַּמִּזְרָח וְכָתַב: ׳בַּמַּעֲרָב׳, בַּמַּעֲרָב וְכָתַב: ׳בַּמִּזְרָח׳ – תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה, וּצְרִיכָה גֵּט מִזֶּה וּמִזֶּה; וְאֵין לָהּ לֹא כְּתֻבָּה וְלֹא פֵּרוֹת וְלֹא מְזוֹנוֹת וְלֹא בְּלָאוֹת, לֹא עַל זֶה וְלֹא עַל זֶה; אִם נָטְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה – תַּחֲזִיר; וְהַוָּלָד מַמְזֵר מִזֶּה וּמִזֶּה. וְלֹא זֶה וָזֶה מְטַמְּאִין לָהּ; וְלֹא זֶה וָזֶה זַכָּאִין, לֹא בִּמְצִיאָתָהּ, וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ, וְלֹא בַּהֲפָרַת נְדָרֶיהָ. הָיְתָה בַּת יִשְׂרָאֵל – נִפְסֶלֶת מִן הַכְּהֻנָּה. בַּת לֵוִי – מִן הַמַּעֲשֵׂר. בַּת כֹּהֵן – מִן הַתְּרוּמָה. וְאֵין יוֹרְשָׁיו שֶׁל זֶה וְיוֹרְשָׁיו שֶׁל זֶה יוֹרְשִׁין כְּתֻבָּתָהּ. וְאִם מֵתוּ – אָחִיו שֶׁל זֶה וְאָחִיו שֶׁל זֶה חוֹלְצִין וְלֹא מְיַבְּמִין. שְׁנָה שְׁמוֹ וּשְׁמָהּ, שֵׁם עִירוֹ וְשֵׁם עִירָהּ – תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה, וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ: ו. כָּל הָעֲרָיוֹת שֶׁאָמְרוּ: צָרוֹתֵיהֶן מֻתָּרוֹת, הָלְכוּ הַצָּרוֹת הָאֵלּוּ וְנִשְּׂאוּ וְנִמְצְאוּ אֵלּוּ אֵילוֹנִיּוֹת – תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה, וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ: ז. הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ, וְהָלְכָה צָרָתָהּ

וְנִשֵּׂאת לְאַחֵר, וְנִמְצֵאת זֹאת שֶׁהִיא אֵילוֹנִית – תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה, וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ: ח. כָּתַב סוֹפֵר גֵּט לָאִישׁ וְשׁוֹבָר לָאִשָּׁה, וְטָעָה וְנָתַן גֵּט לָאִשָּׁה וְשׁוֹבָר לָאִישׁ, וְנָתְנוּ זֶה לָזֶה, וּלְאַחַר זְמַן הֲרֵי הַגֵּט יוֹצֵא מִיַּד הָאִישׁ, וְהַשּׁוֹבָר מִיַּד הָאִשָּׁה – תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה, וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם לְאַלְתַּר יָצָא – אֵין זֶה גֵּט. אִם לְאַחַר זְמַן יָצָא – הֲרֵי זֶה גֵּט. לֹא כָּל הֵימֶנּוּ מִן הָרִאשׁוֹן לְאַבֵּד זְכוּתוֹ שֶׁל שֵׁנִי. כָּתַב לְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנִמְלַךְ – בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: פְּסָלָהּ מִן הַכְּהֻנָּה. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: אַף־עַל־פִּי שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ עַל תְּנַאי, וְלֹא נַעֲשָׂה הַתְּנַאי – לֹא פְּסָלָהּ מִן הַכְּהֻנָּה: ט. הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְלָנָה עִמּוֹ בַּפֻּנְדָּקִי – בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵינָהּ צְרִיכָה הֵימֶנּוּ גֵּט שֵׁנִי, וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: צְרִיכָה הֵימֶנּוּ גֵּט שֵׁנִי; אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה מִן הַנִּשּׂוּאִין. וּמוֹדִים בְּנִתְגָּרְשָׁה מִן הָאֵרוּסִין, שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה הֵימֶנּוּ גֵּט שֵׁנִי, מִפְּנֵי שֶׁאֵין לִבּוֹ גַּס בָּהּ. כְּנָסָהּ בְּגֵט קֶרַח – תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה, וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ: י. גֵּט קֶרַח, הַכֹּל מַשְׁלִימִין עָלָיו; דִּבְרֵי בֶן נַנָּס. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵין מַשְׁלִימִין עָלָיו, אֶלָּא קְרוֹבִים הָרְאוּיִין לְהָעִיד בְּמָקוֹם אַחֵר. וְאֵיזֶהוּ גֵּט קֶרַח? כֹּל שֶׁקִּשְׁרָיו מְרֻבִּין מֵעֵדָיו:

מַסֶּכֶת גִּטִּין פֶּרֶק ט

א. הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְאָמַר לָהּ: 'הֲרֵי אַתְּ מֻתֶּרֶת לְכָל אָדָם, אֶלָּא לְפִלּוֹנִי' – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יִטְּלֶנּוּ הַיְמָנָה, וְיַחֲזֹר וְיִתְּנֶנּוּ לָהּ, וְיֹאמַר לָהּ: 'הֲרֵי אַתְּ מֻתֶּרֶת לְכָל אָדָם'. וְאִם כְּתָבוֹ בְּתוֹכוֹ, אַף־עַל־פִּי שֶׁחָזַר וּמְחָקוֹ – פָּסוּל: ב. 'הֲרֵי אַתְּ מֻתֶּרֶת לְכָל אָדָם, אֶלָּא לְאַבָּא וּלְאָבִיךְ, לְאָחִי וּלְאָחִיךְ, לָעֶבֶד וְלַנָּכְרִי', וּלְכָל מִי שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו קִדּוּשִׁין – כָּשֵׁר. 'הֲרֵי אַתְּ מֻתֶּרֶת לְכָל אָדָם, אֶלָּא אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל, גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט, מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל, בַּת־יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר וְלִנְתִין', וּלְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לָהּ עָלָיו קִדּוּשִׁין, אֲפִלּוּ בָּעֲבֵרָה – פָּסוּל: ג. גּוּפוֹ שֶׁל גֵּט: 'הֲרֵי אַתְּ מֻתֶּרֶת לְכָל אָדָם'. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: 'וְדֵין דְּיִהְוֵי לִיכִי מִנַּאי, סֵפֶר תְּרוּכִין וְאִגֶּרֶת שִׁבּוּקִין וְגֵט פִּטּוּרִין, לְמֶהֱךְ לְהִתְנַסְּבָא לְכָל גְּבַר דְּתִצְבַּיִן'. גּוּפוֹ שֶׁל גֵּט שִׁחְרוּר: 'הֲרֵי אַתְּ בַּת־חוֹרִין', 'הֲרֵי אַתְּ לְעַצְמֵךְ': ד. שְׁלֹשָׁה גִּטִּין פְּסוּלִין, וְאִם נִשֵּׂאת – הַוָּלָד כָּשֵׁר: כָּתַב בִּכְתַב יָדוֹ וְאֵין עָלָיו עֵדִים, יֵשׁ עָלָיו עֵדִים וְאֵין בּוֹ זְמַן, יֵשׁ בּוֹ זְמַן וְאֵין בּוֹ אֶלָּא עֵד אֶחָד – הֲרֵי אֵלּוּ שְׁלֹשָׁה גִּטִּין פְּסוּלִין; וְאִם נִשֵּׂאת – הַוָּלָד כָּשֵׁר. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין עָלָיו עֵדִים, אֶלָּא שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ בִּפְנֵי עֵדִים – כָּשֵׁר, וְגוֹבָה מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִים,

שֶׁאֵין הָעֵדִים חוֹתְמִין עַל הַגֵּט, אֶלָּא מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם: ה. שְׁנַיִם שֶׁשָּׁלְחוּ שְׁנֵי גִּטִּין שָׁוִין וְנִתְעָרְבוּ - נוֹתֵן שְׁנֵיהֶם לָזוֹ וּשְׁנֵיהֶם לָזוֹ. לְפִיכָךְ, אֲבַד אֶחָד מֵהֶן - הֲרֵי הַשֵּׁנִי בָּטֵל. חֲמִשָּׁה שֶׁכָּתְבוּ כְּלָל בְּתוֹךְ הַגֵּט: 'אִישׁ פְּלוֹנִי מְגָרֵשׁ פְּלוֹנִית, וּפְלוֹנִי פְּלוֹנִית', וְהָעֵדִים מִלְמַטָּה - כֻּלָּן כְּשֵׁרִין וְיִנָּתֵן לְכָל אַחַת וְאַחַת. הָיָה כָּתוּב טֹפֶס לְכָל אַחַת וְאַחַת וְהָעֵדִים מִלְמַטָּה, אֶת שֶׁהָעֵדִים נִקְרִין עִמּוֹ - כָּשֵׁר: ו. שְׁנֵי גִּטִּין שֶׁכָּתְבָן זֶה בְּצַד זֶה, וּשְׁנֵי עֵדִים עִבְרִים בָּאִים מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה, וּשְׁנֵי עֵדִים יְוָנִים בָּאִים מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה; אֶת שֶׁהָעֵדִים הָרִאשׁוֹנִים נִקְרָאִין עִמּוֹ - כָּשֵׁר. עֵד אֶחָד עִבְרִי וְעֵד אֶחָד יְוָנִי, וְעֵד אֶחָד עִבְרִי וְעֵד אֶחָד יְוָנִי, בָּאִין מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה - שְׁנֵיהֶן פְּסוּלִין: ז. שִׁיֵּר מִקְצָת הַגֵּט וּכְתָבוֹ בַּדַּף הַשֵּׁנִי, וְהָעֵדִים מִלְמַטָּה - כָּשֵׁר. חָתְמוּ עֵדִים בְּרֹאשׁ הַדַּף, מִן הַצַּד, אוֹ מֵאַחֲרָיו בְּגֵט פָּשׁוּט - פָּסוּל. הִקִּיף רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה, וְהָעֵדִים בָּאֶמְצַע - שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִין. סוֹפוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד סוֹפוֹ שֶׁל זֶה, וְהָעֵדִים בָּאֶמְצַע, אֶת שֶׁהָעֵדִים נִקְרִין עִמּוֹ - כָּשֵׁר; רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד סוֹפוֹ שֶׁל זֶה, וְהָעֵדִים בָּאֶמְצַע, אֶת שֶׁהָעֵדִים נִקְרִין בְּסוֹפוֹ - כָּשֵׁר: ח. גֵּט שֶׁכָּתְבוֹ עִבְרִית וְעֵדָיו יְוָנִית, יְוָנִית וְעֵדָיו עִבְרִית, עֵד אֶחָד עִבְרִי וְעֵד אֶחָד יְוָנִי, כָּתַב סוֹפֵר וְעֵד - כָּשֵׁר. 'אִישׁ פְּלוֹנִי עֵד' - כָּשֵׁר. 'בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי עֵד' - כָּשֵׁר. 'אִישׁ פְּלוֹנִי בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי', וְלֹא כָּתַב: 'עֵד' - כָּשֵׁר; וְכָךְ הָיוּ נְקִיֵּי הַדַּעַת שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם עוֹשִׂין. כָּתַב חֲנִיכָתוֹ וַחֲנִיכָתָהּ - כָּשֵׁר. גֵּט מְעֻשֶּׂה, בְּיִשְׂרָאֵל - כָּשֵׁר. וּבַגּוֹיִם - פָּסוּל. וּבַגּוֹיִם - חוֹבְטִין אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ: 'עֲשֵׂה מַה שֶּׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים לָךְ' וְכָשֵׁר: ט. יָצָא שְׁמָהּ בָּעִיר: 'מְקֻדֶּשֶׁת' - הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. 'מְגֹרֶשֶׁת' - הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא שָׁם אֲמַתְלָא. אֵיזוֹ הִיא אֲמַתְלָא? 'גֵּרֵשׁ אִישׁ פְּלוֹנִי אֶת אִשְׁתּוֹ עַל תְּנַאי', 'זָרַק לָהּ קִדּוּשֶׁיהָ סָפֵק קָרוֹב לָהּ סָפֵק קָרוֹב לוֹ' - זוֹ הִיא אֲמַתְלָא: י. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: לֹא יְגָרֵשׁ אָדָם אֶת אִשְׁתּוֹ, אֶלָּא אִם־כֵּן מָצָא בָּהּ דְּבַר עֶרְוָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כד, א): "כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר". וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: אֲפִלּוּ הִקְדִּיחָה תַּבְשִׁילוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר". רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֲפִלּוּ מָצָא אַחֶרֶת נָאָה הֵימֶנָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו":

נִשְׁלְמָה מַסֶּכֶת גִּטִּין

מַסֶּכֶת קִדּוּשִׁין פֶּרֶק א

א. הָאִשָּׁה נִקְנֵית בִּשְׁלֹשׁ דְּרָכִים, וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בִּשְׁתֵּי דְרָכִים. נִקְנֵית בִּכֶּסֶף, בִּשְׁטָר, וּבִבְיאָה. בִּכֶּסֶף - בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: בִּדִינָר וּבְשָׁוֶה דִינָר; וּבֵית־

הִלֵּל אוֹמְרִים: בִּפְרוּטָה וּבְשָׁוֶה פְּרוּטָה; וְכַמָּה הִיא פְּרוּטָה? אֶחָד מִשְּׁמוֹנָה בְּאִסָּר הָאִיטַלְקִי. וְקוֹנֶה אֶת עַצְמָהּ בְּגֵט וּבְמִיתַת הַבַּעַל. הַיְבָמָה נִקְנֵית בִּבְיאָה; וְקוֹנֶה אֶת עַצְמָהּ בַּחֲלִיצָה וּבְמִיתַת הַיָּבָם: ב. עֶבֶד עִבְרִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר; וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בַּשָּׁנִים וּבַיּוֹבֵל וּבִגְרִעוֹן כֶּסֶף. יִתֵּרָה עָלָיו אָמָה הָעִבְרִיָּה, שֶׁקּוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בַּסִּימָנִין. הַנִּרְצָע נִקְנֶה בִּרְצִיעָה; וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בַּיּוֹבֵל וּבְמִיתַת הָאָדוֹן: ג. עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בְּכֶסֶף עַל־יְדֵי אֲחֵרִים, וּבִשְׁטָר עַל־יְדֵי עַצְמוֹ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּכֶסֶף עַל־יְדֵי אֲחֵרִים, וּבִשְׁטָר עַל־יְדֵי עַצְמוֹ, וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא הַכֶּסֶף מְשֻׁל אֲחֵרִים: ד. בְּהֵמָה גַּסָּה נִקְנֵית בִּמְסִירָה, וְהַדַּקָּה בְּהַגְבָּהָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי אֶלְעָזָר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּהֵמָה דַּקָּה נִקְנֵית בִּמְשִׁיכָה: ה. נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אַחֲרָיוּת, נִקְנִין בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. וְשֶׁאֵין לָהֶם אַחֲרָיוּת, אֵין נִקְנִין אֶלָּא בִּמְשִׁיכָה. נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶם אַחֲרָיוּת, נִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אַחֲרָיוּת בְּכֶסֶף, וּבִשְׁטָר, וּבַחֲזָקָה. וְזוֹקְקִין נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶם אַחֲרָיוּת אֶת הַנְּכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אַחֲרָיוּת לִשְׁבַע עֲלֵיהֶן: ו. כָּל הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחֵר, כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה - נִתְחַיֵּב זֶה בַּחֲלִיפָיו. כֵּיצַד? הֶחֱלִיף שׁוֹר בְּפָרָה, אוֹ חֲמוֹר בְּשׁוֹר, כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה - נִתְחַיֵּב זֶה בַּחֲלִיפָיו. רְשׁוּת הַגָּבוֹהַּ בְּכֶסֶף. וּרְשׁוּת הַהֶדְיוֹט, בַּחֲזָקָה. אֲמִירָתוֹ לַגָּבוֹהַּ, כִּמְסִירָתוֹ לַהֶדְיוֹט: ז. כָּל מִצְוֹת הַבֵּן עַל הָאָב - אֲנָשִׁים חַיָּבִין וְנָשִׁים פְּטוּרוֹת. וְכָל מִצְוֹת הָאָב עַל הַבֵּן - אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיָּבִין. וְכָל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָהּ - אֲנָשִׁים חַיָּבִין וְנָשִׁים פְּטוּרוֹת. וְכָל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָהּ - אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיָּבִין. וְכָל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, בֵּין שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָהּ, בֵּין שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָהּ - אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיָּבִין; חוּץ מִ"בַּל תַּשְׁחִית" (וַיִּקְרָא יט, כז), וּ"בַל תַּקִּיף" (שָׁם), וּ"בַל תִּטַּמֵּא לַמֵּתִים" (שָׁם כא, א): ח. הַסְּמִיכוֹת, וְהַתְּנוּפוֹת, וְהַהֲגָּשׁוֹת, וְהַקְּמִיצוֹת, וְהַקְּטָרוֹת, וְהַמְּלִיקוֹת, וְהַהַזָּאוֹת, וְהַקַּבָּלוֹת - נוֹהֲגוֹת בָּאֲנָשִׁים וְלֹא בַּנָּשִׁים, חוּץ מִמִּנְחַת סוֹטָה וּנְזִירָה, שֶׁהֵן מְנִיפוֹת: ט. כָּל מִצְוָה שֶׁהִיא תְּלוּיָה בָּאָרֶץ - אֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בָּאָרֶץ; וְשֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בָּאָרֶץ - נוֹהֶגֶת בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה־לָאָרֶץ; חוּץ מִן הָעָרְלָה וְהַכִּלְאַיִם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַף מִן הֶחָדָשׁ: י. כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת - מְטִיבִין לוֹ, וּמַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו, וְנוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. וְכָל שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת - אֵין מְטִיבִין לוֹ, וְאֵין מַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו, וְאֵינוֹ נוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. כָּל שֶׁיִּשְׁנוֹ בַּמִּקְרָא וּבַמִּשְׁנָה וּבְדֶרֶךְ־אֶרֶץ - לֹא

בִּמְהֵרָה הוּא חוֹטֵא, שֶׁנֶּאֱמַר (קֹהֶלֶת ד, יב): "וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק". וְכָל שֶׁאֵינוֹ לֹא בַּמִּקְרָא וְלֹא בַּמִּשְׁנָה וְלֹא בְּדֶרֶךְ־אֶרֶץ – אֵינוֹ מִן הַיִּשּׁוּב:

וְלָא בְּכוּלֵי יוֹמָא. בַּבֹּקֶר וְלָא בְּזִמְנָא אָחֳרָא דְּיוֹמָא. דְּתַנְיָא בְּשַׁעֲתָא דְּחַמָּה זוֹרַחַת וְאַתְיָין וְסָגְדִין לֵיהּ לְשִׁמְשָׁא רוּגְזָא תָּלֵי בְּעָלְמָא, בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה רוּגְזָא תַּלְיָיא בְּעָלְמָא. מָאן גָּרִים הַאי, מִשּׁוּם דְּמַלְכָּךְ נַעַר הַהוּא דְּאִקְרֵי נַעַר. וְאַתּוּן זַכָּאֵי קִשׁוֹט קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין בְּנֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא לָא יָנְקִין מֵהַאי סִטְרָא, אֶלָּא מֵהַהוּא אֲתַר קַדִּישָׁא דְּלְעֵילָּא. עֲלַייכוּ כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיי' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וַאֲמַר (ישעיה ה) אָשִׁירָה נָּא לִידִידִי שִׁירַת דּוֹדִי לְכַרְמוֹ וגו'. וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ וגו'. הַנֵּי קְרָאֵי אִית לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹ. אַמַּאי כְּתִיב שִׁירָה, תּוֹכָחָה מִבָּעֵי לֵיהּ. לִידִידִי, לְדוֹדִי מִבָּעֵי לֵיהּ. כְּמָה דִּכְתִיב שִׁירַת דּוֹדִי. כֻּלָּם הָיָה לִידִידִי בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֶן. אִסְתַּכְּלְנָא בְּכָל אוֹרַיְתָא וְלָא אַשְׁכַּחְנָא אַתְרָא דְּאִקְרֵי [דף צו ע"א] קֶרֶן בֶּן שָׁמֶן. אֶלָּא הַנֵּי קְרָאֵי הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא בְּכַמָּה גְּוונִין וְכֻלְּהוֹ שַׁפִּיר וְהָכִי הוּא, אֲבָל אָשִׁירָה נָּא לִידִידִי, דָּא יִצְחָק דַּהֲוָה יְדִיד, וְאִקְרֵי יְדִיד עַד לָא יִפּוֹק לְעָלְמָא. אַמַּאי יְדִיד, דְּתָנִינָן רְחִימוּ סַגֵּי הֲוָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּהּ דְּלָא אִתְעֲבִיד עַד דְּלָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם אֲבוּהָ וְאִקְרֵי שְׁלִים וְאִתּוֹסַף לֵיהּ ה"א לְאַשְׁלָמוּתָא. וְכֵן לְשָׂרָה הַאי ה"א אִתְיְהִיבַת לָהּ. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, ה' לְשָׂרָה שַׁפִּיר, אֲבָל לְאַבְרָהָם אַמַּאי ה"א וְלָא יו"ד, י' מִבָּעֵי לֵיהּ דְּהָא הוּא דִּכַר הֲוָה. אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה הֲוָה (ד"א הוא) סָתִים בְּגַוְונָא אַבְרָהָם סָלִיק לְעֵילָּא וְנָטֵיל רָזָא (קי א) מֵה"א עִלָּאָה דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּדִכּוּרָא. ה"א עִלָּאָה וְה"א תַּתָּאָה, הַאי תַּלְיָא בְּדִכּוּרָא,

וְהַאי בְּנוֹקְבָא וַדַּאי. וּבְגִין כָּךְ אַבְרָהָם סָלִיק בְּה"א דְּעִילָּא, וְשָׂרָה נָחֲתָא בְּה"א דְּלַתַּתָּא. תּוּ דִּכְתִיב כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ. וְתָנָא זַרְעֶךָ מַמָּשׁ דַּהֲוָה שָׁארֵי לְמֵיעַל בְּהַאי קְיָים, וּמָאן דְּשָׁארֵי לְמֵיעַל בְּהַאי קְיָים עָאל. וּבְגִינֵי כָּךְ גִּיּוֹרָא דְּאִתְגַּזַּר (שלח לך קסה) גֵּר צֶדֶק אִקְרֵי בְּגִין דְּלָא אָתָא מִגַּוָּזָא קַדִּישָׁא דְּאִתְגַּזְרוּ, וְעַל דָּא מָאן דְּעָאל בְּהַאי שְׁמִיהּ כְּהַאי אַבְרָהָם, בְּגִין כָּךְ כְּתִיב בֵּהּ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ, זַרְעֶךָ מַמָּשׁ. וְאִתְמְסַר לֵיהּ ה"א. וְאִי לָאו דְּאִתְמְסַר ה"א לְשָׂרָה הֲוָה לֵיהּ לְאַבְרָהָם לְאוֹלִיד לְתַתָּא כְּמָה דְּהַאי כ"ה אוֹלִידַת לְתַתָּא. בָּתַר דְּאִתְמְסָרַת ה"א לְשָׂרָה אִתְחַבָּרוּ תְּרִין ההי"ן כַּחֲדָא וְאוֹלִידוּ לְעֵילָּא, וּמַאי דְּנָפַק מִנַּיְהוּ הוּא יו"ד, בְּגִינֵי כָּךְ יו"ד אָת רֵישָׁא דְּיִצְחָק דְּכַר. מִכָּאן שָׁארֵי דְּכוּרָא לְאִתְפַּשְׁטָא, וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית כא) כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע. בְּיִצְחָק וְלָא בְּךָ. יִצְחָק אוֹלִיד לְעֵילָּא דִּכְתִיב (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב. יַעֲקֹב אַשְׁלִים כֹּלָּא. וְאִי תֵּימָא וְכִי אַבְרָהָם בְּהַאי אִתְאַחִיד וְלָא יַתִּיר, וְהָא כְּתִיב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֶלָּא חוּלָקָא דִּילֵיהּ כָּךְ הוּא בְּגִין דַּעֲבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי עָלְמָא. אֲבָל לְאוֹלָדָא הָכָא אָחִיד וּמֵהָכָא שָׁארֵי. וְעַל דָּא לָא אִתְגַּזַּר אַבְרָהָם אֶלָּא בֶּן תִּשְׁעִים וְתִשַּׁע שָׁנָה. וְרָזָא דְּמִלָּה הָא אִתְיְדַע וְאוּקִימְנָא בְּמַתְנִיתָא דִּילָן. וּבְגִין כָּךְ יִצְחָק דִּינָא קַשְׁיָא נָפַק לְאַחֲדָא לְחוּלָקֵיהּ, וּלְאוֹלָדָא וְחֶסֶד אִקְרֵי, וְעַל דָּא יַעֲקֹב אַשְׁלִים כֹּלָּא מֵהַאי סִטְרָא וּמֵהַאי סִטְרָא, מִסִּטְרָא דַּאֲחִידוּ אַבְרָהָם וְיִצְחָק לְחוּלָקֵיהוֹן לְעֵילָּא הוּא שְׁלֵימוּתָא. מִסִּטְרָא דְּאִתְיְהִיב לְהוֹ לְאוֹלָדָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא הוּא שְׁלֵמוּתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. בֵּהּ אִתְאַחִידוּ גְּוֹונִין מֵעִילָּא

וּמְתַתָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב הָכָא שִׁירָה דִּכְתִיב (שם ה) אָשִׁירָה נָא לִידִידִי. שִׁירָה וַדַּאי, דְּהָא אִקְרֵי לְאוּלָדָא דִּכַר, דְּהָא אִקְרֵי יְדִיד עַד לָא יִפּוֹק לְעָלְמָא. וְאִית דְּאָמְרֵי (דָּא) אָשִׁירָה נָא לִידִידִי דָּא אַבְרָהָם כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (ירמיה יא) מַה לִידִידִי בְּבֵיתִי. וְאַבְרָהָם יְרִית יְרוּתָא דְאַחְסָנַת חוּלָקָא דָּא, אֲבָל (על) מַה דַּאֲמִינָא דְּדָא יִצְחָק הָכִי הוּא. שִׁירַת דּוֹדִי לְכַרְמוֹ. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִקְרֵי דּוֹדִי דִּכְתִיב (שיר ה) דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם. יְדִידִי, אֶחָיד בְּדוֹדִי דִּכַר וּמְנִיהּ אִתְנַטַּע כֶּרֶם, דִּכְתִיב כֶּרֶם הָיָה לִידִידִי. בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֶן. מַאי בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֶן. אֶלָּא בְּמָה נָפִיק הַאי כֶּרֶם וּבְמָה אִתְנַטַּע, חָזַר וְאָמַר בְּקֶרֶן. מַאי קֶרֶן דִּכְתִיב (יהושע ו) בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. שָׁאנֵי. וְהַאי קֶרֶן אִתְאַחִיד בְּהַהוּא דִּכַר דְּאִקְרֵי בֶּן שָׁמֶן. מַהוּ בֶּן שָׁמֶן כְּמָא דְאַתְּ אָמַר בֶּן חוֹרִין. וְתַרְוַוייהוּ חַד מִלָּה, שֶׁמֶן דְּמִתַּמָּן נָגִיד מִשְׁחָא וּרְבוּ לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין, וּבְגִין כָּךְ בֶּן שָׁמֶן. וְדָא שֶׁמֶן וּרְבוּ נָגִיד וְנָפִיק וְאַדְלִיק בּוֹצִינִין עַד דְּנָטִיל לֵיהּ וּכְנִישׁ לֵיהּ הַאי קֶרֶן, וְדָא אִקְרֵי קֶרֶן הַיּוֹבֵל. בְּגִינֵי כָךְ לֵית מְשִׁיחוּתָא דְּמַלְכוּתָא אֶלָּא בְּקֶרֶן, וְעַל דָּא אִתְמְשַׁךְ מַלְכוּתָא דְּדָוִד דְּאִתְמְשַׁח בְּקֶרֶן וְאִתְאַחִיד בֵּהּ. וַיְעַזְּקֵהוּ, וַיְסַלְּקֵהוּ כְּהַאי עִזְקָא דְּאִסְתַּחַר לְכָל סִטְרִין. [דף צו ע"ב] וַיְסַקְּלֵהוּ, דְּאַעֲדֵי מִנֵּיהּ וּמֵחוּלָקֵיהּ כָּל אִנּוּן רַבְרְבִין כָּל אִנּוּן תְּרִיסִין כָּל אִנּוּן כְּתִרִין תַּתָּאִין, וְהוּא נְסִיב לֵיהּ לְהַאי (קֶרֶן) כֶּרֶם לְחוּלָקֵיהּ, דִּכְתִיב (דברים לב) כִּי חֵלֶק יי׳ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. וַיִּטָּעֵהוּ שׂוֹרֵק, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (ירמיה ב) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק, כֻּלּהּ זֶרַע אֱמֶת. כל״ה כְּתִיב בְּה״א. מִכָּאן שָׁאנֵי אַבְרָהָם לְאוּלָדָא לְעֵילָּא, וּמֵהַאי נְפַק זֶרַע אֱמֶת. כֻּלּהּ זֶרַע אֱמֶת וַדַּאי, הַיְינוּ

דִּכְתִיב כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ, וְכֹלָּא חַד מִלָּה. זַכָּאָה חוּלַקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָרְתוּ יְרוּתָא קַדִּישָׁא דָּא. סוֹפֵיהּ דִּקְרָא (ישעיה ה) וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכוֹ. מַהוּ מִגְדָּל כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (משלי יח) מִגְדַּל עֹז שֵׁם יי׳, בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב. בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וַדַּאי. וְגַם יֵקֶב חָצֵב בּוֹ דָּא תַּרְעָא דְּצַדִּיק כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק. מַאי מַשְׁמַע, דְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל דְּאִתְגְּזַר, עַיִּיל בְּתַרְוַוייהוּ וְזָכֵי לְתַרְוַוייהוּ. וּמָאן דְּקָרִיב בְּרִיהּ לְקָרְבָּנָא דָּא עַיִּיל לֵיהּ בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְעַל אָת דָּא מִתְקַיְּימִין שְׁמַיָּא וְאַרְעָא דִּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שַׂמְתִּי. וְהַאי מָארֵיהּ דְּהִלּוּלָא דָּא זַכָּה לְכֹלָּא לְמֶחֱזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין בְּהַאי יוֹמָא. זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכֵינָא לְהַאי יוֹמָא וְזַכָּאָה חוּלָקָךְ עִמָּנָא, וְהַאי בְּרָא דְּאִתְיְלִיד לָךְ קָרֵינָא עֲלֵיהּ (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי וגו׳ יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו. וּכְתִיב (שם נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יי׳ וגו׳. אוֹזְפוּהָ לְרַבִּי אַבָּא תִּלַּת מִילִּין. אֲמָרוּ לֵיהּ הַאי מָארֵיהּ דְּהִלּוּלָא אוֹשְׁפִּיזָךְ זַכָּה לְכוּלֵי הַאי בְּגִין דְּקַיְּימָא דִּמְצְוָה. אֲמַר מַאי הִיא. אֲמַר הַהוּא גַּבְרָא, דְּבִיתָאי אִתַּת אָחִי הַוּוֹת, וּמִית בְּלָא בְּנִין, וּנְסִיבְנָא לָהּ, וְדָא הוּא בְּרָא קַדְמָאָה דַּהֲוָה לִי מִנָּהּ וְקָרֵינָא לֵיהּ בִּשְׁמָא דְּאָחִי דְּאִתְפַּטַּר. אֲמַר לָהּ מִכָּאן וּלְהַלְאָה קְרֵי לֵיהּ אִידֵי, וְהֵיינוּ אִידֵי בַּר יַעֲקֹב. בָּרִיךְ לוֹן רַבִּי אַבָּא וַאֲזִיל לְאָרְחֵיהּ. כַּד אָתָא סִדּוּר מִלִּין קַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָחִיל לְמֵימַר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן. יוֹמָא חַד הֲוָה קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַאי דִּכְתִיב וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל פָּנָיו וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה בְּרִיתִי אִתָּךְ. מַשְׁמַע דְּעַד דְּלָא אִתְגְּזַר הֲוָה נָפִיל עַל

אַנְפּוֹי וּמַלֵּיל עִמֵּיהּ. בָּתַר דְּאִתְגְּזַר קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ וְלָא דָּחֵיל. אֲנִי הִנֵּה בְּרִיתִי אִתָּךְ דְּאַשְׁכַּח גַּרְמֵיהּ גְּזִיר. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא אִי נִיחָא קַמֵּיהּ דְּמַר דְּלֵימָא קַמֵּיהּ מֵאנּוֹן מִלֵּי מַעֲלַיְיתָא דְּשִׁמַעְנָא בְּהַאי, אֲמַר לֵיהּ אֵימָא. אֲמַר לֵיהּ דְּחִילְנָא דְּלָא יִתְעַנְּשׁוּ עַל יְדָאי. אֲמַר לֵיהּ ח"ו (תהלים קיב) מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא נָכוֹן לִבּוֹ בָּטוּחַ בַּיי'. סָח לֵיהּ עוֹבָדָא וְסַדַּר קַמֵּיהּ כָּל אִנּוּן מִלִּין. אֲמַר לֵיהּ וְכִי כָּל הַנֵּי מִלֵּי מַעֲלַיְיתָא הֲווֹ טְמִירִין גַּבָּךְ וְלָא אֲמַרְתְּ לְהוֹ. גּוֹזַרְנָא עֲלָךְ דְּכָל תְּלָתִין יוֹמִין אִלֵּין תִּלְעֵי וְתִנְשֵׁי. וְלָא כְּתִיב (משלי ג) אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו בִּהְיוֹת לְאֵל יָדֶךָ לַעֲשׂוֹת. וְכָךְ הֲוָה. אֲמַר גּוֹזַרְנָא דְּבָאוֹרַיְתָא דָּא יִגְלוֹן לְבָבֶל (וְיִגְלוֹן בְּבָבֶל) בֵּינֵי חַבְרַיָּיא. חָלַשׁ דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי אַבָּא, יוֹמָא חַד חָמָא לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן אֲמַר לָהּ טוּפְסְרָא דְּלִבָּךְ בְּאַנְפָּךְ שְׁכִיחַ. אֲמַר לֵיהּ לָא עַל דִּידִי הוּא אֶלָּא עַל דִּידְהוּ. אֲמַר לָהּ ח"ו דְּאִתְעַנְּשׁוּ, אֶלָּא בְּגִין דְּמִלִּין אִתְגַּלְיָין בֵּינַיְיהוּ כָּל כָּךְ. יִגְלוֹן בֵּינֵי חַבְרַיָּיא יִלְפּוּן אִנּוּן אָרְחִין (וְאִתְבַּסְּמָן) וְאִתְכַּסְיָין מִלִּין בְּגַוְוייהוּ. דְּהָא מִלִּין לָא אִתְגַּלְיָין אֶלָּא בֵּינָא דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתְּכִים עִמָּנָא וְעַל יְדָנָא אִתְגַּלְיָין מִלִּין. אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי כְּתִיב (ישעיה נח) אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וגו'. זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַכְרָזָא עַל בְּנוֹי וְיֵימָא, אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ וּכְבוֹד יי' יַאַסְפֶךָ: [דף צז ע"א]

בָּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פָּרָשַׁת וַיֵּרָא אֵלָיו

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

רַבָּנָן פָּתְחֵי בְּהַאי קְרָא (שיר א) לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שִׁמְךָ וגו'. תָּנוּ רַבָּנָן הַאי נִשְׁמָתָא דְּבַר אֵינָשׁ בְּשַׁעֲתָא דְּסָלְקָא מֵאַרְעָא לִרְקִיעָא וְקַיְימָא בְּהַהוּא זִיהֲרָא עִלָּאָה דַּאֲמָרַן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבַקֵּר לָהּ. תָּא שְׁמַע אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי כָּל נִשְׁמָתָא דְּצַדִּיקַיָּא כְּיוֹן דְּקַיְימָא בַּאֲתַר שְׁכִינְתָּא יְקָרָא דְּחֶזְיָא לְמֵיתַב, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לַאֲבָהָתָא, וַאֲמַר לוֹן זִילוּ וּבַקְּרוּ לְפִלַנְיָא צַדִּיקָא דְּאָתָא, וְאַקְדִּימוּ לֵיהּ שְׁלָמָא מִן שְׁמֵי. וְאִנּוּן אָמְרִין מָארֵי עָלְמָא לָא אִתְחֲזֵי לְאַבָּא לְמֵיזַל לְמֶחֱמֵי לִבְרָא, בְּרָא אִתְחֲזֵי לְמֶחֱמֵי וּלְמֶחֱזֵי וּלְמִתְבַּע לַאֲבוֹי. וְהוּא קָרֵי לְיַעֲקֹב וַאֲמַר לֵיהּ אַנְתְּ דַּהֲוָה לָךְ צַעֲרָא דִּבְנִין זִיל

זֹהַר

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח (שיר ב) הַנַּעֲנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַנַּעֲנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא. יְהַב בְּאַרְעָא כָּל חֵילָא דְּאִתְחֲזֵי לָהּ. וְכֹלָּא הֲוָה בְּאַרְעָא, וְלָא אַפִּיקַת אִיבִּין בְּעָלְמָא עַד דְּאִתְבְּרֵי אָדָם, כֵּיוָן דְּאִתְבְּרֵי אָדָם, כֹּלָּא אִתְחֲזֵי (ד"א ל"ג לְמֵיפַק) בְּעָלְמָא, וְאַרְעָא גַּלְיָאַת אֵיבָהָא וְחֵילָהָא דְּאִתְפְּקָדוּ בָּהּ. כְּגַוְונָא דָּא שָׁמַיִם לָא יָהֲבוּ חֵילִין לְאַרְעָא עַד דְּאָתָא אָדָם. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב) וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי לֹא הִמְטִיר יי׳

אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה. אִטַּמָּרוּ צַדִּיקָא דְּאָתָא הָכָא, וַאֲנָא כָּל אִנּוּן תּוֹלְדִין וְלָא אִיזֵיל עִמָּךְ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב אִתְגַּלּוּן, וּשְׁמַיָּא אִתְעַכָּבוּ (תהלים כד) מִבַּקְּשֵׁי פָּנֶיךָ יַעֲקֹב דְּלָא אַמְטִירוּ עַל אַרְעָא, סֶלָה. מְבַקֵּשׁ לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא מְבַקְּשֵׁי. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בְּגִין דְּאָדָם אַיִן, דְּלָא אִשְׁתְּכַח וְלָא אִתְבְּרִי, וְכֻלָּא מְרִישֵׁיהּ דְּקָרָא מַשְׁמַע דִּכְתִיב אִתְעַכַּב בְּגִינֵיהּ, כֵּיוָן דְּאִתְחֲזֵי אָדָם, מִיָּד הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ וְכָל חֵילִין דְּאִתְטַמָּרוּ אִתְגַּלִּיאוּ וְאִתְיְהִיבוּ בָּהּ. עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ, דְּאִתְתַּקַּן תִּקּוּנָא דְּתוּשְׁבְּחָן לְזַמָּרָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח עַד לָא אִתְבְּרִי אָדָם. וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. (דְּהָא) דָּא (ד״א ל״ג כָּל) מִלָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד״א ל״ג דַּעֲבַד) דְּלָא [דף צז ע״ב] אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא עַד דְּאִתְבְּרִי אָדָם. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּכַח אָדָם כּוּלָּא אִשְׁתְּכַח. בָּתַר דְּחָטָא, כּוּלָּא אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא וְאִתְלַטְיָא אַרְעָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְקַבִּיל (אולפניה) פְּנֵי דִּפְלַנְיָא צַדִּיקָא דְּאָתָא הָכָא, וַאֲנָא אֵיזֵיל עִמָּךְ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב מִבַּקְּשֵׁי פָּנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה. מְבַקֵּשׁ לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא מְבַקְּשֵׁי. אָמַר רַבִּי חִיָּיא מֵרֵישֵׁיהּ דִּקְרָא מַשְׁמַע דִּכְתִיב אִתְעַכַּב בְּגִינֵיהּ, כֵּיוָן דְּאִתְחֲזֵי אָדָם, מִיָּד הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ וְכָל חֵילִין דְּאִתְטַמָּרוּ אִתְגַּלִּיאוּ וְאִתְיְהִיבוּ בָּהּ. עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ, דְּאִתְתַּקַּן תִּקּוּנָא דְּתוּשְׁבְּחָן לְזַמָּרָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח עַד לָא אִתְבְּרִי אָדָם. וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. (דְּהָא) דָּא (ד״א ל״ג כָּל) מִלָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד״א ל״ג דַּעֲבַד) דְּלָא [דף צז ע״ב] אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא עַד דְּאִתְבְּרִי אָדָם. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּכַח אָדָם כּוּלָּא אִשְׁתְּכַח. בָּתַר דְּחָטָא, כּוּלָּא אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא וְאִתְלַטְיָא אַרְעָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב

בַּר מִן קַדְמָאָה:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֲוָה יָתִיב וַהֲוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְתָא. אָתָא לְגַבֵּיהּ רַבִּי עֲקִיבָא אֲמַר לֵיהּ בְּמַאי קָא עָסִיק מַר. אֲמַר לָהּ בְּהַאי קְרָא דִּכְתִיב (שמואל א ב) וְכִסֵּא כָבוֹד יַנְחִילֵם. מַהוּ כִּסֵּא כָּבוֹד יַנְחִילֵם. זֶה יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא כִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְכֵן תָּאנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא כִּסֵּא בִּפְנֵי עַצְמוֹ, דִּכְתִיב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב, בְּרִית כָּרַת קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב לְבַדּוֹ יוֹתֵר מִכָּל אֲבוֹתָיו [דף צז ע״ב] דַּעֲבִיד לֵיהּ כִּסֵּא הַכָּבוֹד.

לְקַבָּלָא אוּלְפַּן נִשְׁמָתָא (בראשית ג) אֲרוּרָה הָאֲדָמָה
דְּצַדִּיקַיָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּעֲבוּרָךְ וגו׳. וּכְתִיב כִּי
אָזַיל עִמֵּיהּ בְּכָל רֵישׁ יַרְחָא תַּעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה לֹא תִסֵּף
וַיַּרְחָא. וְכַד חָמֵי נִשְׁמָתָא יַקָּר תִּת כֹּחָהּ לָךְ וגו׳. וּכְתִיב
אַסְפַּקְלַרְיָאה שְׁכִינְתָּא דְּמָארֵיהּ, וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ.
מְבָרְכַת וְסָגְדַת קַמֵּי קוּדְשָׁא אַתָּא נֹחַ וְתִקֵּן קָרְדּוּמִין
בְּרִיךְ הוּא הָדָא הוּא דִּכְתִיב וּפְצִירֵי בְּעַלְמָא. וּלְבָתַר
(תהלים קד) בָּרְכִי נַפְשִׁי וגו׳. אָמַר וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל
רַבִּי עֲקִיבָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתוֹךְ אָהֳלָהּ. אָתוּ בְּנֵי
קָאִים עֲלוֹהִי. וְנִשְׁמָתָא פְּתַח עָלְמָא וְחָבוּ קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא
וַאֲמַר יי׳ אֱלֹהֵי גָּדַלְתָּ מְאֹד וגו׳ בְּרִיךְ הוּא. וְאִסְתַּלָּקוּ חֵילִין
כָּל הַפָּרָשָׁה עַד סִיּוּמָא דְּקָאָמַר דְּאַרְעָא (דְּעָלְמָא) כְּמִלְקַדְמִין,
יִתַּמּוּ חַטָּאִים וגו׳. וְעוֹד אָמַר וַהֲוֹו קַיְימֵי עַד דְּאַתָּא
רַבִּי עֲקִיבָא וְלָא דָא בִּלְחוֹדוֹי אַבְרָהָם. כְּיוֹן דְּאַתָּא אַבְרָהָם
אֶלָּא מְשַׁבַּחַת לֵיהּ עַל גּוּפָא לְעָלְמָא מִיָּד הַנִּצָּנִים נִרְאוּ
דְּאִשְׁתָּאַר בְּעָלְמָא דֵּין וַאֲמַר בָּאָרֶץ, אִתְתַּקָּנוּ וְאִתְגַּלּוּ כָּל
(שם קג) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יי׳ וְכָל חֵילִין בְּאַרְעָא. עֵת הַזָּמִיר
קָרָבַי וגו׳. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הִגִּיעַ. בְּשַׁעְתָּא דַּאֲמַר לֵיהּ
אָזַיל. מָנָא לָן הַאי. מֵהַאי קְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתְגְּזַר,
דִּכְתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יי׳ בְּאֵלוֹנֵי כְּיוֹן דְּמָטָא הַהוּא זִמְנָא
מַמְרֵא, זֶה יַעֲקֹב. מַהוּ מַמְרֵא. דִּבְרִית אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ
מִשּׁוּם דְּאַחְסִין מָאתָן עָלְמִין בְּאַבְרָהָם וְאִתְגְּזַר. כְּדֵין
מֵעֲדֶן וְהוּא כְּפָא. אָמַר רַבִּי אִתְקַיֵּים בֵּיהּ כָּל הַאי קְרָא,
יִצְחָק מַמְרֵא בְּגִימַטְרִיָּא מָאתָן וְאִתְקַיֵּים עָלְמָא, וּמִלָּה
וּתְמַנְיָן וְחַד הֲוָה, מָאתָן דְּעֵדֶן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה
דִּכְתִיב (שיר ח) וּמָאתַיִם לַנּוֹטְרִים בְּאִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ הָדָא הוּא

דִּכְתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יי׳. רַבִּי אֶת פְּרִיוֹ, וּתְמַנִּין וְחַד דְּהוּא
אֶלְעָזָר פְּתַח הַאי קְרָא כַּסָּא. וּבְגִין כָּךְ אִתְקְרֵי וַיֵּרָא
(בְּשַׁעֲתָא) בָּתַר דְּאִתְגְּזַר אֵלָיו יי׳ בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא. וְעַל
אַבְרָהָם. דְּעַד לָא אִתְגְּזַר לָא שׁוּם דָּא נִקְרָא מַמְרֵא. אָמַר
חֶזְוָה מַלֵּיל עִמֵּיהּ אֶלָּא מִגּוֹ רַבִּי יְהוּדָה מַהוּ בְּאֵלוֹנֵי. רְצוֹנוֹ
דַּרְגָּא תַּתָּאָה, וְדַרְגִּין עִלָּאִין לוֹמַר תּוּקְפּוֹי הַדָּא הוּא דִּכְתִיב
לָא הֲווֹ קָיְימֵי עַל הַהִיא אֲבִיר יַעֲקֹב. וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח
דַּרְגָּא. כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר מִיָּד הָאֹהֶל. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים
הַנְּצָנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ אִלֵּין טז) יי׳ מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ וגו׳. [דף
דַּרְגִּין תַּתָּאִין דַּאֲפִיקַת צח ע"א] כְּחוֹם הַיּוֹם. דִּכְתִיב
וְאַתְקִינַת הַאי דַּרְגָּא תַּתָּאָה. (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי
עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ אִלֵּין עַנְפּוֹי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ.
דְּעָרְלָה. וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע אָמַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי
בְּאַרְצֵנוּ. דָּא קוֹל דְּנָפִיק מִגּוֹ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אָזֵיל קוּדְשָׁא
[דף צח ע"א] הַהוּא פְּנִימָאָה בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין דְּשָׁמְעִין
דְּכֹלָּא וְהַהוּא קוֹל נִשְׁמַע אַבָּהָתָא אַבְרָהָם וְיִצְחָק
וְדָא קוֹל דְּגָזַר מִלָּה לְמַלָּלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזֵיל
וְעָבֵיד לָהּ שְׁלִימוּ. תָּא חֲזֵי לְגַבֵּיהּ. תָּבְעִין מִן יַעֲקֹב לְמֵיזַל
דְּעַד לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם לָא עִמְּהוֹן וּלְאַקְדָּמָא לֵיהּ שְׁלָם
חֶזְוָה עֲלֵיהּ אֶלָּא הַאי דַּרְגָּא וְאִנּוּן קָיְימִין עֲלוֹהִי. מִמַּאי
(כח ב) כְּדְאָמְרָן, כֵּיוָן (לְבָתַר) דִּכְתִיב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה
דְּאִתְגְּזַר מַה כְּתִיב וַיֵּרָא שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו.
אֵלָיו יי׳. לְמַאן, דְּהָא לָא שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים (דְּקָיְימִין) אִלֵּין
כְּתִיב וַיֵּרָא יי׳ אֶל אַבְרָם. אַבָּהָתָא אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב
דְּאִי לְאַבְרָם מַאי שִׁבְחָא דְּקָיְימִין עֲלוֹהִי וְחָמוּ עוֹבָדִין
הָכָא יַתִּיר מִבְּקַדְמִיתָא עַד טָבִין. וַיֵּרָא וַיֵּרָץ לִקְרָאתָם

מִפְּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה. לָא אִתְגְּזַר דִּכְתִיב וַיֵּרָא יְיָ׳ מִשּׁוּם דְּחָמֵי שְׁכִינַת יְקָרָא אֶל אַבְרָם. אֶלָּא דָּא סִתִימָא עִמְהוֹן הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שיר א) עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךְ (אֵלּוּ הֵן הָאָבוֹת): דָּבָר אַחֵר וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ׳ בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא. רַבָּנָן אִתְגְּלֵי קוֹל וְאִתְחַבַּר בְּדִבּוּר פְּתִיחִי בְּהַאי קְרָא בְּשַׁעֲתָ כַּד מַלֵּיל עִמֵּיהּ. וְהוּא יוֹשֵׁב פִּתְחוֹ שֶׁל אָדָם. דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשַׁעֲתָ פִּטְרָתוֹ שֶׁל אָדָם הוּא יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל שֶׁהַנְּשָׁמָה מִתְפָּרֶדֶת מִן הַגּוּף. וְלֹא נִפְטַר אָדָם מִן הָעוֹלָם עַד דְּאִתְגְּזַר אַבְרָהָם. תָּא חֲזֵי שֶׁרוֹאֶה אֶת הַשְּׁכִינָה הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי. וּבָאִין עִם הַשְּׁכִינָה שְׁלֹשָׁה מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לְקַבֵּל נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ׳ וגו׳. כְּחוֹם הַיּוֹם. זֶה יוֹם הַדִּין הַבּוֹעֵר כַּתַּנּוּר לְהַפְרִיד הַנְּשָׁמָה מִן הַגּוּף. וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים. הַמְבַקְּרִים מַעֲשָׂיו מַה שֶּׁעָשָׂה, וְהוּא מוֹדֶה עֲלֵיהֶם בְּפִיו. וְכֵיוָן שֶׁהַנְּשָׁמָה רוֹאָה כָּךְ יוֹצֵאת מִן הַגּוּף עַד פֶּתַח בֵּית הַבְּלִיעָה, וְעוֹמֶדֶת שָׁם עַד שֶׁמִּתְוַדֶּה כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה הַגּוּף עִמָּהּ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאָז נִשְׁמַת הַצַּדִּיק הִיא שְׂמֵחָה בְּמַעֲשֶׂיהָ וּשְׂמֵחָה עַל פִּקְדוֹנָהּ. דְּתָאנָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק מִתְאַוָּה אֵימָתַי תֵּצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הֶבֶל כְּדֵי לְהִתְעַנֵּג בָּעוֹלָם הַבָּא. תָּנוּ רַבָּנָן כְּשֶׁחָלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, הָהוּא יוֹמָא עָרֵב

בְּדִבּוּר וְאִתְגְּלֵי בֵּיהּ. וְהוּ"א שַׁבָּת הֲוָה, וְאוֹתִיב לִימִינֵיהּ יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל, דָּא הוֹרְקְנוּס בְּרֵיהּ, וַהֲוָה מְגַלֵּי לֵיהּ עָלְמָא עִלָּאָה דְּקָאֵים עַמִּיקְתָּא וּמַסְתַּרְתָּא, וְהוּא לָא לְאַנְהָרָא עֲלֵיהּ. כְּחוֹם הַיּוֹם. הֲוָה מְקַבֵּל בְּדַעְתֵּיהּ מִלָּה, דְּהָא אִתְנְהִיר יְמִינָא דְּרָגָא דַּחֲשִׁיב כְּמִטּוֹרָף בְּדַעְתֵּיהּ הֲוָה. דְּאַבְרָהָם אִתְדַּבַּק בֵּיהּ. דָּבָר כֵּיוָן דְּחָמָא דְּדַעְתָּא דַּאֲבוֹי אַחֵר כְּחוֹם הַיּוֹם בְּשַׁעֲתָא מִתְיַשְּׁבָא עֲלוֹי, קַבִּיל מִנֵּיהּ דְּאִתְקְרֵיב דַּרְגָּא לְדַרְגָּא מְאָה וּתְמַנְיָן וְתִשְׁעָה רָזִין בְּתֵיאוּבְתָּא דְּדָא לָקְבֵל דָּא:

[דף צח ע"ב]

וַיַּרְא אֵלָיו. אָמַר רַבִּי אַבָּא עַד לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם הֲוָה אָטִים. כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר דְּאִתְגְּלֵי כֹּלָּא וּשְׁרָא עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא בִּשְׁלִימוּ כִּדְקָא יָאוֹת. תָּא חֲזֵי וְהוּא דְּאִסְתַּלַּק

דַּרְגָּא דַּרְגָּא רַבִּי אֶלִיעֶזֶר וּפְסַק לְמֵימַר, רַבִּי אֶלְעָזָר קוּם הָתֶם בְּרִי. אֲמַר לֵיהּ חֲזִינָא לָהּ. אֲמַר לֵיהּ מָה חָזֵית. אֲמַר לֵיהּ דְּמָה דְּחָמָא דְּדַעְתָּא דַּאֲבוֹי מִתְיַשְּׁבָא עֲלוֹי, קַבִּיל מִנֵּיהּ דְּאִתְקְרֵיב דַּרְגָּא לְדַרְגָּא מְאָה וּתְמַנְיָן וְתִשְׁעָה רָזִין בְּתֵיאוּבְתָּא דְּדָא לָקְבֵל דָּא: עִלָּאִין. כַּד מָטָא לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ דְּמִתְעָרְבֵי בְּמַיָּא עִלָּאָה, בָּכָה רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר אִלְמָלֵי הָיִיתִי הָכָא לְמָחֳמֵי לְהוֹן לָא תִבְכֵּי דְּאִנּוּן קְרִיבִין עִלָּאִין וְלָא תַּתָּאִין וְדַעְתָּא דְּבַר נָשׁ לָא יָדַע [דף צח ע"ב] בְּהוֹ. עַד דַּהֲווֹ יָתְבֵי, עָאלוּ חַכִּימֵי דָּרָא לְמִבַּקַּר לֵיהּ, אוֹלִיט לְהוֹ עַל דְּלָא אֲתוֹ לְשַׁמָּשָׁא לֵיהּ דְּתָנְיָן גְּדוֹלָה שִׁמּוּשָׁהּ יוֹתֵר מִלִּמּוּדָהּ. עַד דְּאָתָא רַבִּי עֲקִיבָא, אֲמַר לָהּ עֲקִיבָא עֲקִיבָא לָמָּה לָא אָתֵית לְשַׁמָּשָׁא לִי (דְּהָא אָתָא עַתָּא לְאִצְטְרָפָא). אֲמַר לָהּ רַבִּי לָא הֲוָה לִי פְּנַאי. אַרְתַּח אֲמַר אֶתְמָהָה עָלָךְ אִי תָּמוּת מִיתַת עַצְמְךָ. לַטְּיֵיה דִּיהֵא קָשֶׁה מִכָּלְהוֹן מִיתָתֵיהּ. בָּכֵי רַבִּי עֲקִיבָא וַאֲמַר לֵיהּ רַבִּי אוֹלִיף לִי אוֹרַיְתָא. אַפְתַּח פּוּמֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה. אָתָא

אֶשָּׁא וְאַסְחַר לְתַרְוַיְיהוֹן. אֲמָרוּ יוֹשֵׁב פֻּתַּח הָאֹהֶל. וְהוּא.
חַכִּימַיָּא שְׁמַע מִינָּהּ דְּלֵית אֲנַן דָּא עָלְמָא עִלָּאָה דְּשָׁרֵי עַל
חֲזָיִין וּכְדָאִין לְכָךְ, נְפָקוּ הַאי עָלְמָא תַּתָּאָה. אֵימָתַי
לְפִתְחָא דְּבָרָא וְיָתִיבוּ תַּמָּן, כְּחוֹם הַיּוֹם בְּזִמְנָא
הַוָּה מַה דַּהֲוָה וַאֲזַל אֶשָּׁא. דְּתִיאוּבְתָּא דְּחַד צַדִּיק
וְאוֹלִיף בְּבַהֲרַת עַזָּה תְּלַת לְמִשְׁרֵי בֵּיהּ. מִיָּד וַיִּשָּׂא
מְאָה הֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת, וְאוֹלִיף עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה
לֵיהּ רי"ו טְעָמִים דְּפְסוּקֵי דְּשִׁיר אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו. מַאן
הַשִּׁירִים. וַהֲווֹ עֵינוֹי דְּרַבִּי אִנּוּן שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים. אִלֵּין
עֲקִיבָא נַחֲתִין מַיָּא. וְאִתְחַזַּר אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב דְּקַיְימֵי
אֶשָּׁא כְּקַדְמֵיתָא. כַּד מָטָא עֲלֵיהּ דְּהַאי דַּרְגָּא, וּמִנַּיְהוּ
לְהַאי פְּסוּקָא (שיר ב) סַמְכוּנִי [דף צט ע"א] יָנִיק (יְסוֹדָא
בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי דְּעָלְמָא) וְאִתְּזָן. כְּדֵין וַיַּרְא
חוֹלַת אַהֲבָה אֲנִי לָא יָכִיל וַיָּרֶץ לִקְרָאתָם. דְּתִיאוּבְתָּא
לְמִסְבַּל רַבִּי עֲקִיבָא וְאָרִים דְּהַאי דַּרְגָּא תַּתָּאָה
קָלֵיהּ בִּבְכִיָּיתָא וְגָעִי וְלָא הַוָּה לְאִתְחַבְּרָא בְּהוֹ וְחֶדְוָותָא
מְמַלֵּל מִדְּחִילוּ דִּשְׁכִינְתָּא דַּהֲוַת דְּיָלְהּ לְאִתְמַשְׁכָא אֲבָתְרַיְיהוּ.
תַּמָּן. אוֹרֵי לֵיהּ כָּל עֲמִיקָתָא וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה, לְאִתְתַּקָּנָא
וְרָזִין עִלָּאִין דַּהֲוָה בֵּיהּ בְּשִׁיר כָּרְסַיָּא לְגַבַּיְיהוּ. תָּא חֲזִי
הַשִּׁירִים. וְאוֹמֵי לֵיהּ אוֹמָאָה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דְּלָא לִישְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם חַד לְדָוִד מַלְכָּא חַד סַמְכָא
פָּסוּק מִנֵּיהּ כִּי הֵיכִי דְּלָא מִכָּרְסַיָּא עִלָּאָה כַּאֲבָהָן.
לְיִתְחֲרִיב עָלְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ כָּרְסַיָּא
הוּא בְּגִינֵיהּ. וְלָא בָּעֵי קַמֵּיהּ לְגַבַּיְיהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָא
דְּיִשְׁתַּמְּשׁוּן בֵּיהּ [דף צט ע"א] דְּאִתְחַבַּר בְּהוֹ אִיהוּ חַד
בְּרִיָּתֵי מִסְגִּיאוּת קְדוּשְׁתָּא סַמְכָא לְאִתְתַּקָּנָא בְּכָרְסַיָּא

עִלָּאָה. וּבְגִין כָּךְ נְטַל מַלְכוּתָא (עט ב) בְּחֶבְרוֹן דָּוִד מַלְכָּא שְׁבַע שְׁנִין לְאִתְחַבְּרָא בְּהוֹ. וְהָא אִתְּמַר.

תּוֹסֶפְתָּא

וַיֵּרָא אֵלָיו יי׳ בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא. אַמַּאי בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא, וְלָא בַּאֲתַר אָחֳרָא. אֶלָּא בְּגִין דְּיֵהִיב לֵיהּ עִיטָא עַל גְּזִירוּ דְּקַיְימָא דִּילֵיהּ. בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם לְמִגְזַר אֲזַל אַבְרָהָם לְמָלֵךְ עִם חַבְרוֹי, אֲמַר לֵיהּ עָנֵר אַנְתְּ בֶּן תִּשְׁעִין שְׁנִין וְאַתְּ מֵעִיק גַּרְמָךְ. אֲמַר לָהּ מַמְרֵא דְּכַרְתְּ יוֹמָא דְּרָמוּ לָךְ כַּשְׁדָּאֵי בְּאַתּוּן דְּנוּרָא. וְהַהוּא כַּפְנָא דַּעֲבַר עַל עָלְמָא דִּכְתִיב (בראשית יב) וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה. וְאִנּוּן מַלְכִין דְּרָדָפוּ בַּתְרֵיהוֹן וּמָחֵית יַתְהוֹן וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֵׁזְבִינָךְ מִכֻּלָּא וְלָא יָכִיל בַּר דְּאִית בֵּיהּ. לְבָתַר נָפִיק רַבִּי עֲקִיבָא וְגָעֵי וְנָבְעִין עֵינוֹי מַיָּא, וַהֲוָה אָמַר וַוי רַבִּי וַוי רַבִּי דְּאִשְׁתָּאַר עָלְמָא יָתוֹם מִנָּךְ. עָאלוּ כָּל שְׁאָר חַכִּימַיָּא גַּבֵּיהּ וְשָׁאֲלוּ לֵיהּ וְאָתֵיב לְהוֹן. הֲוָה דָּחִיק לֵיהּ (שעתא) לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אַפֵּיק תֵּרֵי דְּרוֹעוֹי וְשַׁוִּינוּן עַל לִבֵּיהּ. פְּתַח וַאֲמַר אִי עָלְמָא עָלְמָא עִלָּאָה חָזַרְתְּ לְאַעֲלָא וּלְאַגְנָזָא מִן תַּתָּאָה כָּל נְהִירוּ וּבוּצִינָא. וַוי לְכוֹן תֵּרֵי דְּרָעֵי וַוי לְכוֹן תֵּרֵי תּוֹרוֹת דְּיִשְׁתַּכְּחוּן יוֹמָא דֵּין מִן עָלְמָא. דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל יוֹמוֹי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֲוָה נְהִירָא שְׁמַעְתָּא מִפּוּמֵיהּ כְּיוֹמָא דְּאִתְיְהִיבַת בְּטוּרָא דְּסִינַי. אֲמַר אוֹרַיְתָא סְבָרִית גְּמָרָא גְּמָרִית וְחָכְמְתָא סְבָרִית וְשִׁמּוּשָׁא עֲבָדִית דְּאִלּוּ יְהוֹן כָּל בְּנֵי אֱנָשָׁא דְּעָלְמָא סוֹפְרִים לָא יָכְלִין לְמִכְתַּב וְלָא חַסְרֵי תַּלְמִידֵי מֵחָכְמָתִי אֶלָּא כְּכוּחְלָא בְּעֵינָא וַאֲנָא מֵרַבּוֹתַי אֶלָּא כְּמַאן דְּשָׁתֵי בְּיַמָּא. וְלָא הֲוָה, אֶלָּא לְמִיתַּן טִיבוּתָא

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת שמות

יום **ראשון**	**יב** 12	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין כ"ו **ירושלמי:** שקלים כ"ח **תוספתא:** מעשר שני ד **נ"ך:** שמואל א כה **משניות:** גטין ד **זהר:** חלק א עמ' תמט-תנ	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:24 | **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **נץ החמה** ..... 6:41 | **חצות היום** ..... 11:46 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:26 | **שקיעה** ..... 4:51 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:14 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:04
יום **שני**	**יג** 13	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין כ"ז **ירושלמי:** שקלים כ"ט **תוספתא:** מעשר שני ה **נ"ך:** שמואל א כו **משניות:** גטין ה **זהר:** חלק א עמ' תנא-תנב	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:24 | **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **נץ החמה** ..... 6:41 | **חצות היום** ..... 11:47 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:26 | **שקיעה** ..... 4:52 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:14 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:05
יום **שלישי**	**יד** 14	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין כ"ח **ירושלמי:** שקלים ל' **תוספתא:** חלה א **נ"ך:** שמואל א כז **משניות:** גטין ו **זהר:** חלק א עמ' תנג	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:24 | **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **נץ החמה** ..... 6:41 | **חצות היום** ..... 11:47 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:26 | **שקיעה** ..... 4:53 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:14 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:06
יום **רביעי**	**טו** 15	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין כ"ט **ירושלמי:** שקלים ל"א **תוספתא:** חלה ב **נ"ך:** שמואל א כח **משניות:** גטין ז **זהר:** חלק ב עמ' א-ב	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:24 | **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **נץ החמה** ..... 6:40 | **חצות היום** ..... 11:47 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:26 | **שקיעה** ..... 4:54 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:14 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:07
יום **חמישי**	**טז** 16	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין ל' **ירושלמי:** שקלים ל"ב **תוספתא:** ערלה א **נ"ך:** שמואל א כט **משניות:** גטין ח **זהר:** חלק ב עמ' ג-ד	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:23 | **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **נץ החמה** ..... 6:40 | **חצות היום** ..... 11:48 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:26 | **שקיעה** .....4:55 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:14 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:08
יום **שישי**	**יז** 17	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין ל"א **ירושלמי:** שקלים ל"ג **תוספתא:** ביכורים א **נ"ך:** שמואל א ל **משניות:** גטין ט **זהר:** חלק ב עמ' ה-ו	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:23 | **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **נץ החמה** ..... 6:40 | **חצות היום** ..... 11:48 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:27 | **שקיעה** ..... 4:56 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:14 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:09 **הדלקת נרות** (40 דק): **4:16** (20 דק): **4:36**
שב"ק	**יח** 18	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין ל"ב **ירושלמי:** מגילה א' **תוספתא:** ביכורים ב **נ"ך:** שמואל א לא **משניות:** קידושין א **זהר:** חלק ב עמ' ז-ח	**שבת קודש פרשת שמות** **עלות השחר** (72 דק) ... 5:23 | **סו"ז תפילה** ..... 10:06 **נץ החמה** ..... 6:40 | **חצות היום** ..... 11:48 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:27 | **שקיעה** ..... 4:57 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:14 | **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:10 **מוצש"ק לשיטת ר"ת: 6:10**

אֵיךְ אָדָם זוֹכֶה לְזַכֵּךְ וּלְבָרֵר אֶת הָאֱמוּנָה ? עַל יְדֵי שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בַּחַיִּים דָּבָר לֹא כָּל כָּךְ נָעִים וְלֹא כָּל כָּךְ מָתוֹק, וְהוּא לֹא מְאַבֵּד עֶשְׁתּוֹנוֹת, הוּא יוֹדֵעַ : "זֶה מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא ! וַאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֶפְשָׁר לְהַמְתִּיק אֶת זֶה עַל יְדֵי תְּפִלָּה, וְלָכֵן אֲנִי מִתְפַּלֵּל, אֲנִי לֹא מִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, אֲנִי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא פֹּה אִתִּי בְּתוֹךְ הַבְּעָיָה שֶׁלִּי, וַאֲנִי מַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל !". (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)